

Kwartaalmonitor Horeca

Vierde kwartaal 2017

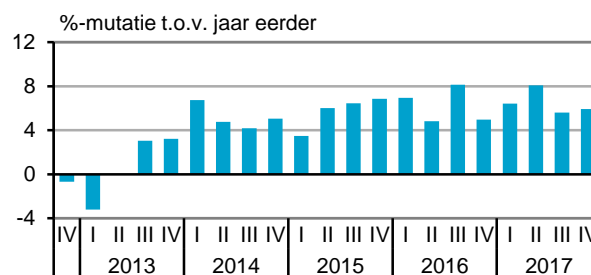
Sterke stijging omzet horeca

- Totaal horeca: Wederom meer omzet voor alle branches
- Prijzen, vacatures en faillissementen: Aantal openstaande vacatures licht gedaald
- Hotels: Al vierenhalf jaar achtereenvolgende groei
- Restaurants: Al ruim zeven jaar lang omzetgroei
- Fastfoodrestaurants, ijssalons etc.: Al bijna drie jaar meer consumpties verkocht
- Kantines en catering: Wederom kleine groei van de omzet
- Cafés en koffiebars: Al elf kwartalen omzetstijging
- Economisch beeld: Bestedingen consumenten groeien bijna 1 procent

De omzet van de horeca¹⁾ is in het vierde kwartaal van 2017 met 5,9 procent toegenomen ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De horeca zet nu al vierenhalf jaar achtereenvolgende elk kwartaal meer om. Ook de werkgelegenheid nam weer toe. Daarnaast werd er opnieuw meer in hotels overnacht dan in dezelfde maanden een jaar eerder. Het ondernemersvertrouwen kwam uit op +18, de hoogste waarde sinds de start van de metingen in 2008. Ten slotte waren er in de horeca minder faillissementen dan in het derde kwartaal van 2017. Het aantal starters daalde en het aantal stoppers steeg ten opzichte van het voorgaande kwartaal.

¹⁾ Traditionele horeca, inclusief verblijfsrecreatie, kantines en catering

Omzetontwikkeling horeca¹⁾

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#)

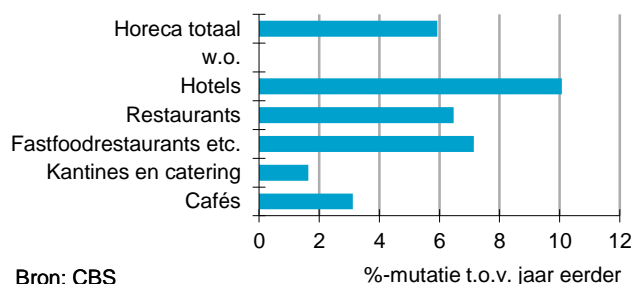
Totaal horeca

Wederom meer omzet voor alle branches

De omzetgroei van de totale horeca is met 5,9 procent hoger dan in het derde kwartaal, toen deze met 5,6 procent toenam ten opzichte van een jaar eerder. Alle branches binnen de horeca boekten meer omzet, net als een kwartaal eerder. De groei was weer het sterkst bij hotels, nu met 10,1 procent. De fastfoodrestaurants, ijssalons etc. volgden, opnieuw met 7,1 procent, en de restaurants deden het ook goed met 6,5 procent groei. De cafés, inclusief koffiebars en eetcafés groeiden met 3,1 procent, en ook de kantines en catering bleven met 1,6 procent positief.

In de hele horeca kwamen er gedurende het vierde kwartaal per saldo 595 bedrijven bij, in het derde kwartaal van 2017 waren dat er iets meer dan 735. Het totale aantal bedrijven in de horeca komt daarmee eind 2017 op 55,7 duizend.

Omzetontwikkeling vierde kwartaal 2017

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#)

[StatLine: Horeca; aantal bedrijven](#)

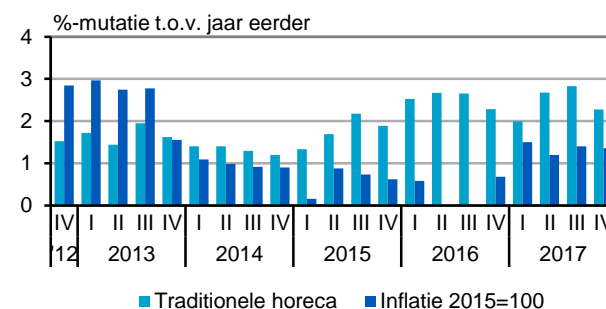
Prijzen, vacatures en faillissementen

Prijsstijging horeca 2,3 procent, inflatie 1,4 procent

De prijzen in de traditionele horeca²⁾ lagen 2,3 procent hoger dan een jaar eerder. De prijsstijging is daarmee iets minder dan in het voorgaande kwartaal. De omzetgroei van de traditionele horeca van 5,9 procent wordt nu, anders dan het voorgaande kwartaal, voor minder dan de helft veroorzaakt door de prijsstijging en voor het grootste deel door een toename van het aantal consumpties en overnachtingen. De prijsontwikkeling van de traditionele horeca ligt nu al veertien kwartalen boven de inflatie. Vooral de laatste elf kwartalen was dat verschil groot, met uitzondering van het eerste kwartaal van 2017. De inflatie, die een jaar geleden 0,7 procent bedroeg, kwam nu, net als een kwartaal eerder, uit op 1,4 procent.

²⁾ Hotels (inclusief pensions en conferentieoordens), restaurants (inclusief fastfoodrestaurants, ijssalons etc.) en cafés.

Prijsontwikkeling

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; prijzen](#)

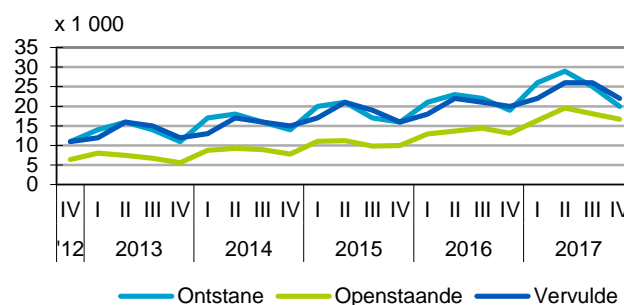
[StatLine: Consumentenprijsindex](#)

Aantal openstaande vacatures licht gedaald

Met de omzet- en volumegroei is de werkgelegenheid in de horeca toegenomen. Aan het eind van het vierde kwartaal stonden er ruim 16,7 duizend vacatures open. Dit waren er 1,4 duizend minder dan het voorgaande kwartaal, maar 3,6 duizend meer dan een jaar eerder.

Ook de 20 duizend ontstane vacatures van het vierde kwartaal waren er 5 duizend minder dan die van het derde kwartaal, maar wel 1 duizend meer dan hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Het aantal vervulde vacatures (22 duizend) daalde ten opzichte van het recordniveau van het voorafgaande kwartaal, maar steeg wel met 2 duizend in vergelijking met het vierde kwartaal van 2016. Een afname van het aantal ontstane, openstaande en vervulde vacatures is gebruikelijk voor het vierde kwartaal. Ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder liggen de drie indicatoren allemaal hoger. Dit sluit aan bij de aantrekkelijke bestedingen in de horeca en het verdere herstel van de economie.

Aantal vacatures

Bron: CBS

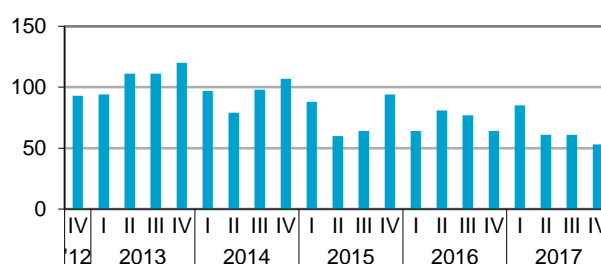
[StatLine: Vacatures](#)

Minder faillissementen in de horeca

Er gingen in het vierde kwartaal 53 horecabedrijven failliet, 8 minder dan in het voorgaande kwartaal. Ten opzichte van een jaar eerder was het aantal faillissementen nog meer afgenomen (11).

Net als een kwartaal eerder waren het de restaurants die het meest gedwongen de deur sloten (29 bedrijven). Dat was er 1 meer dan een kwartaal eerder. Bij de cafés en koffiebars werden er 13 faillissementen uitgesproken, een daling van 8 ten opzichte van het derde kwartaal. Iets minder faillissementen (5) werden er uitgesproken in de fastfoodketens, ijssalons, etc. Dit waren er evenveel als in het kwartaal daarvoor. Bij de hotels werden er 4 bedrijven failliet verklaard en bij de cateraars 2. In de categorie jeugdherbergen, vakantiecampen en verhuurders van vakantiehuisjes werden geen faillissementen uitgesproken.

Aantal faillissementen

Bron: CBS

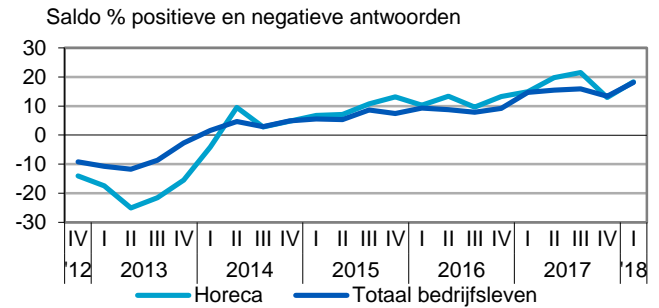
[StatLine: Uitgesproken faillissementen](#)

Horeca vol vertrouwen

Het vertrouwen van de horecaondernemers is toegenomen van +13 naar +18. Daarmee ligt het vertrouwen boven het niveau van eind 2016, maar nog wel onder het vertrouwen van de vorige twee kwartalen. Het ondernemersvertrouwen is positief sinds het tweede kwartaal van 2014.

Het ondernemersvertrouwen is samengesteld uit drie (seizoengecorrigeerde) deelindicatoren: de ontwikkeling van de omzet en van het economisch klimaat in het vorige kwartaal en de verwachting voor de omzet in het lopende kwartaal. Vooral de gerealiseerde omzet draagt bij aan de toename van het ondernemersvertrouwen. Evenals in diverse andere sectoren het geval is, zijn ook horecaondernemers op zoek naar nieuwe medewerkers. Ze hebben daarbij moeite om geschikte arbeidskrachten te vinden. Ruim 17 procent van de ondernemers geeft aan hiermee te kampen te hebben.

Ondernemersvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

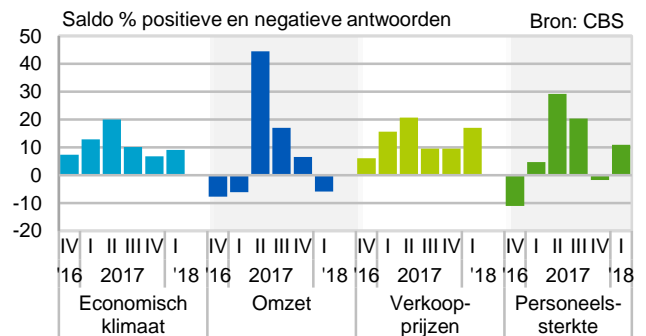
Bron: CBS

StatLine: Ondernemersvertrouwen Nederland

Verwachtingen personeelssterkte positief

Per saldo 6 procent van de horecaondernemers verwacht in het eerste kwartaal een afname van de omzet. Drie maanden geleden werd per saldo nog een toename van de omzet voorzien. Over het algemeen is het eerste kwartaal een minder sterk kwartaal in de horeca, dus hier is sprake van een seizoenseffect en niet van een verwachte conjuncturele omzetzdaling. Door per saldo 9 procent van de ondernemers wordt een verbetering van het economisch klimaat voorzien. Over de personeelssterkte zijn ondernemers gunstiger gestemd dan in het afgelopen kwartaal. Per saldo verwacht 11 procent van hen een uitbreiding van het personeelsbestand. Per saldo 17 procent van de ondernemers verwacht een stijging in de verkoopprijzen door te voeren.

Verwachtingen horeca

Bron: CBS

StatLine: Conjunctuurenquête Nederland

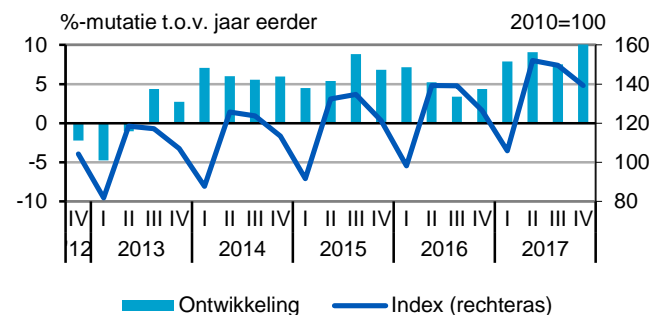
Hotels

Al vierenhalf jaar achtereen groei

De omzet van hotels, pensions en conferentieoorden groeide met 10,1 procent ten opzichte van het vierde kwartaal van 2016. Dit is de grootste groei na het eerste kwartaal 2007, toen de groei 11,6 procent bedroeg. Het grootste deel komt door een groeiend aantal overnachtingen van ruim 8 procent. De omzet groeit al vierenhalf jaar elk kwartaal ten opzichte van een jaar eerder. De hotelbranche is, net als een kwartaal eerder, de grootste groeier binnen de horeca.

In deze branche gingen in het vierde kwartaal 4 bedrijven failliet, 1 meer dan een kwartaal daarvoor en 2 minder dan een jaar eerder. Met 150 oprichtingen en 50 opheffingen kwamen er in het vierde kwartaal per saldo 100 hotels bij.

Omzetontwikkeling hotels

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

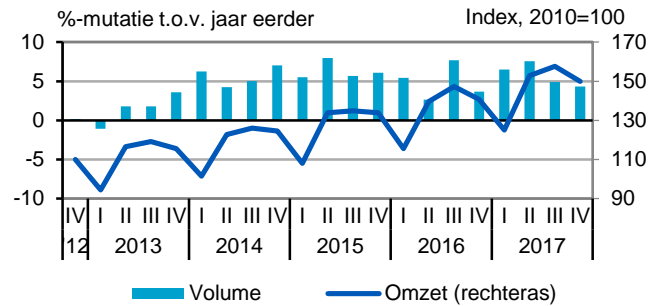
Restaurants

Al zeven jaar omzetgroei

De omzet van restaurants was 6,5 procent hoger dan in het vierde kwartaal van 2016. Het grootste deel van de omzetstijging komt door groei van het volume: het aantal verkochte consumpties is grofweg met 4,3 procent toegenomen. De prijzen stegen in deze eetgelegenheden met 2,1 procent. Hiermee boeken restaurants al bijna vijf jaar elk kwartaal volumegroei en al zeven jaar omzetgroei. Binnen de horeca zijn zij daarmee wederom de op twee na grootste groeier, na de hotels en de fastfoodketens (incl. ijssalons etc.).

In het vierde kwartaal gingen er 29 restaurants failliet. Dat is er 1 meer dan in het vorige kwartaal en dat zijn er 3 minder dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder.

Volume- en omzetontwikkeling restaurants

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

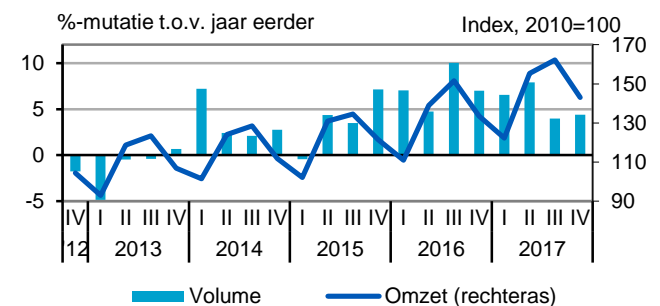
Fastfoodrestaurants, ijssalons etc.

Al bijna drie jaar meer consumpties verkocht

De fastfoodketens, ijssalons en dergelijke boekten, net als vorig kwartaal, een omzetstijging van 7,1 procent ten opzichte van een jaar eerder. Daarvan kwam 4,4 procentpunt voor rekening van het aantal verkochte consumpties. De volumestijging houdt al bijna drie jaar aan. Ten opzichte van een jaar eerder stegen de prijzen van fastfood, snacks en afgehaalde of bezorgde maaltijden met 2,6 procent. Een kwartaal eerder was dat 3,0 procent. De fastfoodrestaurants zijn, na de hotels, wederom de op één na grootste groeier binnen de horeca.

In het vierde kwartaal werden, net als een kwartaal eerder, 5 bedrijven in de horecabranche failliet verklaard, dat waren er 6 minder dan in het vierde kwartaal van 2016.

Volume- en omzetontwikkeling fastfoodrestaurants etc.

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

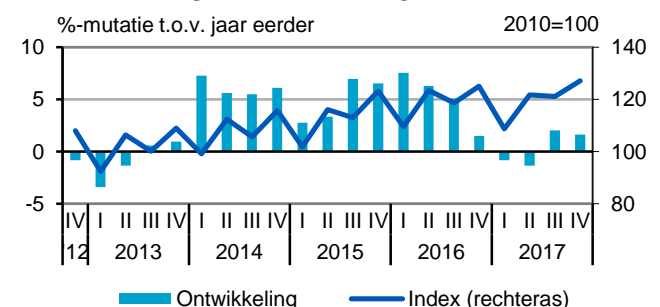
Kantines en catering

Positieve omzetontwikkeling

Kantines en cateraars hebben 1,6 procent meer omgezet dan in het vierde kwartaal van 2016. Daarmee is de branche voor het tweede kwartaal op rij aan de positieve kant van de ontwikkeling gebleven. De eerste twee kwartalen van 2017 lieten nog een negatieve omzetontwikkeling zien. De omzetstijging is iets kleiner dan in het derde kwartaal, toen 2,0 procent meer werd omgezet. Met deze lichte stijging nemen kantines en cateraars qua groei de laatste plaats in binnen de horeca.

In het vierde kwartaal gingen in deze branche 2 bedrijven failliet, evenveel als een kwartaal eerder. Een jaar eerder gingen er 4 bedrijven failliet. Het saldo van oprichtingen (475) en opheffingen (190) van kantine-exploitanten en cateraars kwam uit op 285.

Omzetontwikkeling kantines en catering

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

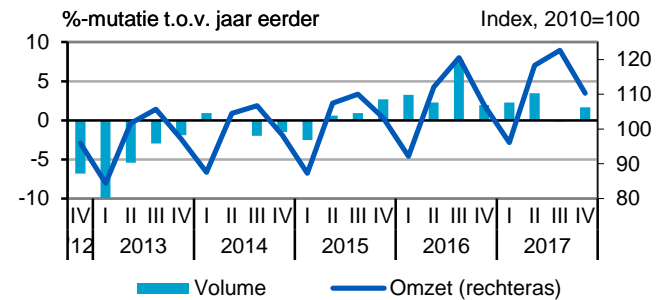
Cafés

Al elf kwartalen omzetstijging

De omzet van cafés en koffiebars steeg met 3,1 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In het derde kwartaal was dat 1,7 procent. In het vierde kwartaal werden er 1,7 procent meer consumpties genuttigd, iets minder dan het jaar ervoor. De prijzen in deze branche stegen met 1,4 procent, 0,5 procentpunt minder dan de prijsstijging van een kwartaal eerder. De prijsstijging in deze branche is al ruim vier jaar niet boven de 3 procent geweest. De cafés hebben dit kwartaal de één na kleinste omzetstijging binnen de horeca, vóór de kantines en cateraars.

In het afgelopen kwartaal gingen 13 cafés en koffiebars failliet. Dat zijn er 8 minder dan het kwartaal ervoor, maar 2 meer dan een jaar eerder. Het saldo van oprichtingen (150) en opheffingen (160) van cafés en koffiebars kwam uit op -10.

Volume- en omzontwikkeling cafés en koffiebars

Bron: CBS

StatLine: [Horeca; omzontwikkeling](#)

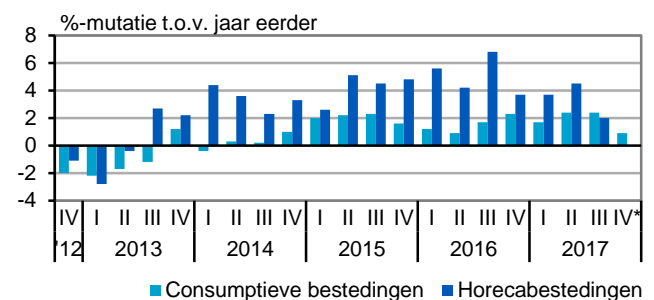
Economisch beeld

Bestedingen consumenten groeien bijna 1 procent

In het vierde kwartaal van 2017 hebben consumenten 0,9 procent meer besteed dan een jaar eerder. Hun bestedingen groeiden wel minder sterk dan in de voorgaande kwartalen. Dat komt mede doordat het in het vierde kwartaal een stuk zachter was dan een jaar eerder. Consumenten gaven meer uit aan kleding, woninginrichting en elektrische apparaten. Verder gaven ze opnieuw meer uit aan diensten, zoals horeca, recreatie en cultuur. Uitgaven aan diensten maken ruim de helft van de totale binnenlandse consumptieve bestedingen uit.

De consumptiegroei is in lijn met het aantrekken van de werkgelegenheid en het verdere herstel op de woningmarkt. Verder lag het consumentenvertrouwen het hele jaar 2017 op een hoger niveau dan in 2016.

Binnenlandse consumptie door huishoudens (volume)

Bron: CBS

* Horecabestedingen 2017-IV nog niet bekend

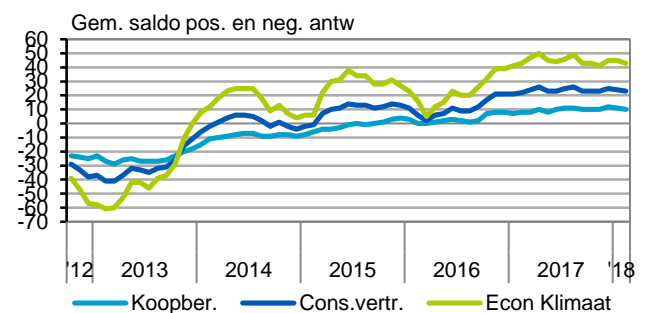
StatLine: [Bestedingen; consumptie huishoudens](#)

Vertrouwen consumenten stabiel op hoog niveau

Het vertrouwen van consumenten stond in februari op 23. Dat was iets lager dan in de twee voorgaande maanden. In augustus 2017 bereikte het vertrouwen de hoogste waarde in ruim 16 jaar. Het consumentenvertrouwen ligt al een jaar tussen de 23 en 26 punten. Dat is ruim boven het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar (-3). Het vertrouwen bereikte in januari 2000 de hoogste stand ooit (36). Het dieptepunt werd bereikt in maart 2013 (-41).

Het consumentenvertrouwen is gebaseerd op het oordeel van consumenten over de algemene economische situatie en op hun oordeel over de eigen financiële situatie (de koopbereidheid). Over de algemene economische situatie zijn consumenten sinds 2014 onafgebroken positief. De koopbereidheid schommelt sinds oktober 2016 rond de 9. In februari 2018 kwam de koopbereidheid uit op 10. Het gemiddelde over de afgelopen twintig jaar staat op -2.

Koopbereidheid consumentenvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

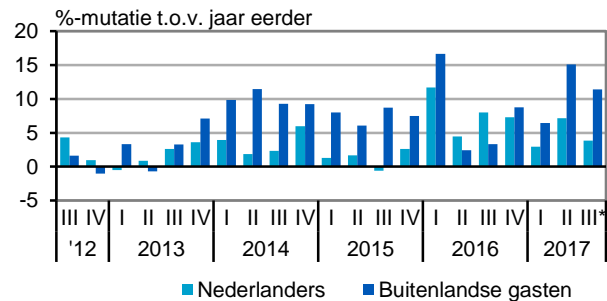
StatLine: [Consumentenvertrouwen](#)

Ruim 8 procent meer hotelovernachtingen

Het aantal overnachtingen in hotels steeg in de eerste twee maanden van het vierde kwartaal met 8,2 procent ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. De groei is daarmee iets sterker dan de groei van een jaar eerder.

Zowel Nederlanders als buitenlandse gasten brachten meer nachten door in hotels. Het aantal Nederlandse overnachtingen steeg met 3,7 procent. Buitenlandse gasten verbleven 12,6 procent meer nachten in hotels.

Overnachtingen in hotels

Bron: CBS * 2017-III: Gebaseerd op de eerste twee maanden

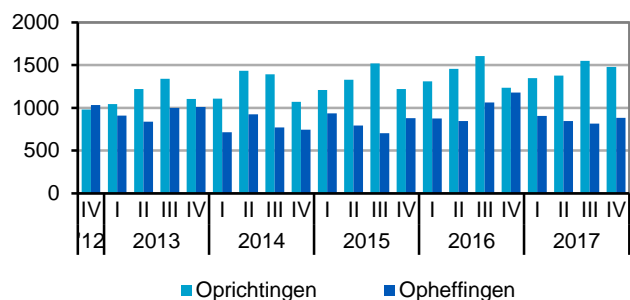
StatLine: Logiesaccommodaties; gasten, overnachtingen

Meer oprichtingen, minder opheffingen

In de horeca zijn er iets meer dan 1 480 nieuwe bedrijven gestart. Dat is ongeveer 20 procent meer dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Tegelijkertijd zijn er 885 horecabedrijven permanent gestopt met hun werkzaamheden in deze branche. Dat is een afname van ongeveer 25 procent ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder. Het grootste deel van deze dynamiek zat bij de eet- en drinkgelegenheden, maar daar zijn dan ook de meeste bedrijven actief.

In totaal waren er in de horeca aan het eind van het vierde kwartaal 55 750 bedrijven actief, ongeveer 4,5 procent meer dan een jaar geleden.

Aantal oprichtingen en opheffingen

Bron: CBS

Statline: Bedrijven; oprichtingen

Statline: Bedrijven; opheffingen

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers die op 28 februari 2018 beschikbaar waren.
- Door gewijzigde methodiek is de reeks omzet horeca per 2014 herzien. Zie voor verdere informatie de toelichting van [StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#).
- De cijfers in deze publicatie zijn niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden. Indien dit wel het geval is, staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 28 februari 2018

Meer informatie

CBS Infoservice: [Infoservice](#)
Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Staat van het MKB

Op zoek naar cijfers over midden- en kleinbedrijf? Behoeft aan uitsplitsingen naar bedrijfsleeftijd, mate van groei, bedrijfsgrootte of bedrijfstak binnen het MKB? Bezoek dan www.staatvanhetmkb.nl en volg [@staatvanhetmkb.nl](#) op Twitter.